

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Anders Chydenius -säätiö

Toimintakertomus 2013

Säätiö on pyrkinyt tekemään Anders Chydeniusta tunnetuksi avoimen talouden ja avoimen hallinnon edistäjänä - klassisen liberalismiin ja julkisuusperiaatteen kansainvälisesti merkittävänä uranuurtajana.

Vuonna 2013 Anders Chydenius -säätiön toiminnan painopisteinä olivat Chydeniuksen koottujen teosten julkistamisen jatkaminen, Anders Chydenius -vapaakauppaseminaarin järjestäminen viidettä kertaa ja tietämisen vapauden päivän seminaarin järjestäminen seitsemättä kertaa. Säätiön tavoitteena oli myös edistää pohjoismaisen julkisuusperiaatteen 250-vuotisjuhlavuoden viettämistä Ruotsissa ja Suomessa vuonna 2016.

Tieteellisen työn tukeminen ja Kootut teokset

Säätiö on tukenut tavoitteitaan edistävää tieteellistä työtä.

Pro gradu -apurahat

Toimintavuonna säätiö jatkoi apurahatoimintaansa myöntämällä kaksi 1000 euron pro gradu -apurahaa kahdelle yliopisto-opiskelijalle, joiden tutkimusaiheet liittyivät vapauteen ja ihmisoikeuksiin. Toisen apurahan sai taideopiskelija **Sanna Lönnfors**, jonka opinnäytetyö käsittelee toisen maailmansodan aikaisten juutalaisvainojen vaiennettuja ääniä, ja toisen valtiotieteitä opiskeleva **Milla Hyvärinen**, jonka aiheena on Nepalin entisten maaorjien vapauskokemukset.

Apurahaa saa hakea Anders Chydeniusta tai hänen toimintaympäristöään koskevaan historiantutkimukseen tai tutkimukseen, joka kohdistuu Anders Chydeniuksen tärkeinä pitämiin kysymyksiin tämän päivän yhteiskunnassa. Etusijalla ovat markkinatalouden vapaus ja vastuu sekä hallinnon avoimuus ja tietämisen vapaus (Freedom of information).

Kootut teokset

Vuonna 2013 keskeisin hanke tieteellisen työn tukemisessa oli Anders Chydeniuksen koottujen teosten tieteellinen toimitustyö. Hankkeen tavoitteena on Anders Chydeniuksen koottujen teosten julkaiseminen niin alkukielellä, suomenkielisenä käännöksenä kuin englanninkielisenä valikoimana.

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Julkaisutyö palvelee sekä tutkimusta että sitä yleistä kiinnostusta, jota Chydeniuksen ajatuksia kohtaan on niin Suomessa, Ruotsissa kuin eri puolilla maailmaa. Hanke on merkittävä kansalliskirjallisuuden julkaisutyö.

Säätiö toteuttaa hankkeen vuosina 2006–2015 yhteistyössä Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen ja Chydenius-instituutin kannatusyhdistyksen kanssa. Säätiö vastaa erityisesti yksityisen rahoituksen hakemisesta yhteensä 1 440 000 euron kustannusarviolle. Hankkeen toteutumista seuraa ohjausryhmä ja toimitustyötä tukee toimituskunta, joita johtaa säätiön hallituksen puheenjohtaja.

Ensimmäisen osan julkistaminen

Säätiö järjesti yhdessä Tukholman suurlähetystön kanssa ruotsinkielisen edition ensimmäisen osan julkistamistilaisuuden Tukholmassa 15.1.2013. Ohjelma oli seuraava:

10.00 Välkomstord

*Ambassadör **Harry Helenius***

10.10 Presentation av Anders Chydenius och hans samlade skrifter 1751–1765

*Ordförande, professor **Gustav Björkstrand**, Anders Chydenius stiftelse*

*Viceordförande, professor **Sverker Gustavsson**, Anders Chydenius stiftelse*

10.30 Anders Chydenius frihetsarv – vad gör vi med det idag?

*Riksbankschef **Stefan Ingves**, Riksbanken*

*Chefdirektör **Erkki Liikanen**, Finlands Bank*

11.00 Diskussion

11.15 Presentation av det engelska urvalet av Chydenius skrifter, *Anticipating The Wealth of Nations: The Selected Works of Anders Chydenius, 1729–1803*

*Professor **Lars Magnusson**, Uppsala universitet*

12.00 Lunch

Koottujen teosten suomenkielisen kirjasarjan ensimmäinen osa, joka julkaistiin jo edellisvuoden lopulla, luovutettiin Eduskunnassa 15. toukokuuta 2013 pidetyssä seminaarissa Eduskunnan puhemies **Eero Heinäluomalle**.

Toisen osan julkistaminen

Toimintavuonna 2013 valmistui ruotsin- ja suomenkielisen sarjan toinen nide.

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Anders Chydenius -vapaakauppaseminaari

Säätiö järjesti yhteistyössä Kokkolan kaupungin ja Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen kanssa Kokkolassa lauantaina 29.6.2013 Anders Chydenius – vapaakauppaseminaarin. Tänä vuonna yhteistyökumppaneina olivat Keskipohjanmaa-lehti, Österbottens Tidning, Pohjanmaan kauppakamari, Osuuskauppa KPO ja Keski-Pohjanmaan Osuuspankkiliitto.

Seminaarin teemana oli "*Euroopan tulevaisuus - riittääkö osaamisemme kilpailueduksi?*". Euroopan ja Suomen asemaa globaalissa kilpailussa tarkastellaan monipuolisesti niin valtiontalouden, teollisuuden, koulutuksen kuin yhteisen eurovaluutan näkökulmasta. Ohjelma oli seuraava:

13.00 Seminaarin tervetuliaissanat

*Kokkolan kaupunginjohtaja **Antti Isotalus***

*Anders Chydenius -säätiön hallituksen puheenjohtaja **Gustav Björkstrand***

Kokkolan Oopperan tervehdys

Alustukset ja paneelikeskustelu

*Valtiovarainministeri **Jutta Urpilainen***

*Vuorineuvos **Jorma Eloranta**, Metso Oyj:n toimitusjohtaja 2004–2011*

*CIMOn johtaja KT **Pasi Sahlberg**, Vuoden koulutusvaikuttaja 2012*

*Euroopan Keskuspankin johtokunnan entinen jäsen KTT **Sirkka Hämäläinen***

*Keskustelua veti emeritarehtori **Aino Sallinen***

17.00 Yhteenveto

*Rehtori **Matti Manninen**, Jyväskylän yliopisto*

Kokkolasalissa järjestettyyn seminaariin osallistui noin 170 ihmistä. Seminaarista julkaistiin ilmoitukset Keskipohjanmaa-lehdessä ja Österbottens Tidningenissä. Säätiö jatkaa kesäperinnettä ensi vuonna.

Toimintavuoden vapaakauppaseminaari oli samalla Anders Chydenius -säätiön toiminnan käynnistymisen 10-vuotisjuhla. Chydenius-instituutin kannatusyhdistys luovutti Chydenius-mitalin säätiön hallituksen puheenjohtajana koko toiminta-ajan toimineelle **Gustav Björkstrandille**.

Tietämisen vapauden päivä

Säätiö jatkoi toimintavuonna suomalais-ruotsalaisen "tietämisen vapauden päivän" viettämistä pohjoismaisen julkisuusperiaatteen kunniaksi. Päivä ajoittuu Ruotsi-Suomen painovapausasetuksen (2.12.1766) vuosipäivälle.

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Tietämisen vapauden päivän seminaari

Säätiö järjesti yhteistyössä Hanasaaren ruotsalais-suomalaisen kulttuurikeskuksen, Suomen ja Ruotsin Unesco-toimikuntien sekä Toimittajat ilman rajoja –järjestön kanssa 2.12.2013 tietämisen vapauden päivän seminaarin Espoon Hanasaassa. Seminaarissa keskusteltiin globaalista avoimuustyöstä ja lähialueidemme sananvapaustilanteesta esimerkiksi Venäjällä sekä pohjoismaisen julkisuusperiaatteen historiallisista juurista. Kansainvälisen seminaarin ohjelma oli seuraava:

10.00 Opening of The Conference

***Gunvor Kronman**, Hanasaari – the Swedish-Finnish Cultural Centre
Gustav Björkstrand, Anders Chydenius Foundation*

10.30 The Media Situation In Russia

***Anna Aratunyan**, Writer, Moscow
Sean Roberts, Finnish Institute of International Affairs, Helsinki*

12.00 Lunch

13.00 Freedom of Expression vs Media

***Tarja Turtia**, Communication and Information Sector, UNESCO Paris
Berth Sundström, Nordic Council of Ministers, Copenhagen
Ulla Carlsson, Nordic Information Centre For Media And Communication
Research NORDICOM, Gothenburg*

14.30 Coffee Break

15.00 The Global Work For Freedom of Expression

***Christoph Deloire**, Reporters Without Borders, International
Martin Scheinin, European University Institute, Florence*

16.00 What Do We Learn From History – or Do We Learn Anything?

***Lars Magnusson**, University of Uppsala
Henrik Knif, Svenska Litteratur Sällskapet, Finland
David Goldberg, Access Info Europe
Moderator: **Christian Sundgren**, Reporters Without Borders, Finland*

17.00 Dinner

19.00-20.00 Open Seminar: Freedom of Expression In Crisis Areas

***Susanna Inkinen**, International Media Support, Copenhagen
Christoph Deloire, Reporters Without Borders, International
Martin Schibbye, Journalist, Stockholm*

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Valtiopäivätoiminnan 150-vuotismerkkivuoden seminaari

Säätiö järjesti yhteistyössä Eduskunnan ja Oskari Tokoi –seuran kanssa juhlaseminaarin "Chydenius ja Tokoi – itsenäisyyttä edeltävien valtiopäivien perintö" Eduskunnassa 15. toukokuuta 2013.

Seminaari oli osa säännöllisen valtiopäivätoiminnan 150-vuotismerkkivuotta, jota vietettiin Eduskunnan johdolla. Samana vuonna tuli kuluneeksi 210 vuotta elinkeinovapausmies Anders Chydeniuksen kuolemasta ja 250 vuotta hänen poliittisen uransa alkamisesta sekä 140 vuotta itsenäisyysmies Oskari Tokoin syntymästä ja 100 vuotta hänen valinnastaan Eduskunnan puhemieheksi. Ohjelma oli seuraava:

15.30 Avauspuheenvuoro

Eduskunnan puhemies **Eero Heinäluoma**

15.50 Oskari Tokoi -lähdeportaalin avaaminen

Oskari Tokoi -seuran varapuheenjohtaja, valtiopäiväneuvos **Kari Urpilainen** ja FT **Rainer Smedman**

16.00 Chydeniuksen koottujen teosten luovutus

Anders Chydenius -säätiön hallituksen puheenjohtaja, professori emeritus **Gustav Björkstrand**

16.20 Chydenius, Pohjanmaa, painovapaus ja purjehdusvapaus

Osastopäällikkö VTT **Antti Suvanto**, Suomen Pankki

16.40 Tokoi, Suomi, itä ja länsi

Poliittisen historian dosentti VTT **Mikko Majander**

17.00 Keskustelu

17.30 Päätössanat

Valtioneuvos, eduskunnan puhemies emerita **Riitta Uosukainen**

Tiedotus ja yhteistyö

Säätiö on käyttänyt www.chydenius.net -kotisivujaan tiedotus- ja julkaisukanavanaan. Verkkosivujen kautta voi rekisteröityä säätiön postituslistalle. Säätiön julkaisut ovat sivuilta saatavissa sähköisessä muodossa. Lisäksi säätiö on tiedottanut tiedotusvälineille toiminnastaan.

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Säätiö on toiminut Säätiöiden ja rahastojen valtuuskunnan jäsenenä. Asiamies osallistui valtuuskunnan syyskokoukseen 18.11.2013.

Säätiö on edistänyt Chydeniuksen aikaansaaman painovapausasetuksen 250-vuotisjuhlavuoden viettämistä Suomessa ja Ruotsissa vuonna 2016.

Toimintavuonna säätiö on yhteistyössä Helsingin Sanomien Säätiön, Suomen Unesco-toimikunnan ja Toimittajat yli rajojen -järjestön kanssa esittänyt Opetus- ja kulttuuriministeriölle maailman lehdistönvapauden päivän (3.5.) Unesco-konferenssin järjestämistä Suomessa vuonna 2016. Lisäksi säätiö on yhteistyössä Helsingin Sanomien Säätiön kanssa esittänyt Valtioneuvoston kanslialle ”Chydenius 2016 – Vapaa Sana 250 vuotta” –juhlavuotta osaksi Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuosien viettoa.

Hallinto

Hallituksen kokoonpano on vuonna 2013 ollut seuraava:

Gustav Björkstrand	puheenjohtaja
Sverker Gustavsson	varapuheenjohtaja
Antti Isotalus	jäsen
Asmo Kalpala	jäsen
Kristiina Kouros	jäsen
Arttu Laine	jäsen
Raimo Sailas	jäsen
Sinikka Salo	jäsen (-14.2.)
Aino Sallinen	jäsen (14.2.-)
Krister Ståhlberg	jäsen

Erovuoroisia jäseniä olivat vuonna 2013 Kokkolan kaupungin nimeämät Antti Isotalus ja Sinikka Salo sekä hallituksen itsensä valitsema Kristiina Kouros. Isotalus ja Kouros nimettiin uudelleen hallituksen jäseniksi. Salon tilalle Kokkolan kaupungin nimeämänä edustajana hallitukseen valittiin emeritarehtori Aino Sallinen.

Hallitus on kokoontunut kolme kertaa. Vuosikokous pidettiin 14.2.2013 ja muut kokoukset 29.6.2013 ja 2.12.2013. Asiamiehenä on toiminut VTM Juha Mustonen. Tilintarkastajina ovat toimineet Mikael Forss (HTM) ja Ulla Järvi (HTM) ja varalla Sirpa Pihlajaniemi (HTM) ja Kirsti Kattilakoski (HTM).

Säätiön hallituksen valtuuttamana säätiön varainhankkijana on toiminut opetusneuvos Mikko Viitasalo.

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Talous ja varainhankinta

Säätiön tilikausi oli 2145,85 € voitollinen. Huhtikuussa 2012 tekemässään päätöksessä verohallinto myönsi säätiölle osoitetuille lahjoituksille verovapauden myös vuosiksi 2012–2016. Säätiö on saanut toimintavuonna seuraavat lahjoitukset Kootut teokset -hankkeelle:

Kokkolan kaupunki: 10.000 euroa
Yhteensä: 10 000 euroa

Säätiö on saanut toimintavuonna seuraavat lahjoitukset säätiön toimintaan:

Kokkolan kaupunki (vuosiavustus): 20.000 euroa
Konstsamfundet rf: 3.000 euroa
Osuuskauppa KPO: 5.000 euroa
Keski-Pohjanmaan Osuuspankkiliitto: 5.000 euroa
Yhteensä: 33.000 euroa

Säätiön säädepääoma (40.000 €) on sijoitettu lyhyen koron instrumentteihin (arvo 31.12.2013: 44851,24 euroa). Pankkitilillä oli vuoden vaihteessa 46 922,88 euroa.